

Slavenski dom

Štev. 17

V Ljubljani, 22. januarja 1936

Leto 1.

Ves svet žaluje ob krsti angleškega kralja

Junaško vedenje kraljice in kraljeve rodbine. Desettisoči sožalnih brzojavk. Priprave za pogreb

London, 22. jan. Zločanje za pokojnim kraljem, ki je zavilo Anglijo v otožen plašč, je dobilo vse močnejši zunanji izraz, zlasti v prestolnici. Z vseh hiš vihajo črne zastave, vse izlozbe so prevlečene z žalnim florom, vseposod so razstavljene slike pokojnega kralja. Po cerkvah se zbirajo desettisoči ljudi, ki molijo za pokoj njegove duše. Pri teh izkazovanjih pietete prednjači zlasti sorodstvo kraljeve rodbine.

Kraljica Mary je pokazala naravnost heroično junastvo v prenasanju teške izgube, ki jo je doletela. Preklečala in premolila je vsa prva noč in ves večerni dan ob truplu; tudi pozneje, ko so ga včeraj zvečer prenesli iz Sandringhamske palače v vasko župno cerkev. Kraljica je kljub drugemu pričakovanju šla peš za krsto s kraljevimi zemskimi ostanke vse do cerkve. Podpirala sta jo vojvoda Kentski in lord Harewoodski. Za njo pa sta stopali vojvodinja Yorkska in vojvodinja Kentska. Žalni sprevod je spremljal bataljon kraljevih gardnih grenadirjev, na čelu je korakala kapela kraljevih piskavcev, ki so turobno svirali žalostinke. Krsta z zemskimi ostanke pokojnega kralja bo prišla v London v četrtek popoldne. Položili jo bodo na oder v westminsterski katedrali vse do pogreba, čigar čas še ni določen. Iz Londona in iz vseh bližnjih angleških provinc se vozijo tisoči v Sandringham, da izkažejo pokojnemu kralju poslednjo čast. Vse se vrši v najlepšem redu in z globokim spoštovanjem, tako, da ni treba ne policiji, ne varnostni straži nikdar niti najmanj nastopiti, kar priča, s kakim globokim spoštovanjem spremljajo se zdaj Angleži svojega pokojnega herojskega vladarja. Pričakovali so, da bo kraljeva smrt strahotno vplivala na kraljico, tudi sama ni kdove kako močnega zdravlja, toda zdi se, da je bila na ta udarec že pripravljena in da je s svojim vedenjem zgled naravnost herojskega junastva.

Na Dunaju

Dunaj, 22. jan. AA. Vest o smrti kralja Jurija je izvala globok vtis, daši so v službenih krogih vsak trenutek pričakovali katastrofe. Izjavlja se, da povsod gledajo z velikim zaupanjem v novega vladarja kralja Edvarda, ki si je na Dunaju pridobil mnogo osebnih simpatij o priliki svojih ponovnih bivanj v avstrijski prestolnici.

U Nemčiji

Berlin, 22. jan. Kanceler in vodja rajha Hitler je poslal brzojavno sožalnico kraljici Mariji, kralju Edvardu VIII. in britanski vladi. Zunanji minister v. Neurath je brzojavno kondoliral britanskemu zunanjemu ministru Eden. Nemški listi posvečajo dolge članke smrti britanskega kralja. »Börsen Zeitung« pravi, da je smrt britanskega kralja zadela njegov narod v dokaj pritičnem trenutku.

Pri Zvezi narodov

Zeneva, 22. jan. AA. Havas poroča: Smrt blagopokojnega kralja Jurija V. je napravila v vrstah tujih delegacij v Zenevi globok vtis. Minister Eden in predsednik ZN avstralski delegat Bruce se bosta morala vrniti v London. Današnje sejo odbora tri-najstih in Sveta ZN bodo v znak žalosti odložili za 24 ur. Zaradi smrti kralja Jurija V. so odgovorili na danes napovedane seje Sveta ZN. Svet se sestane popoldne samo, da praznuje spomin blagopokojnega angleškega kralja. Angleški zunanji minister in ostali člani angleške delegacije ostanejo v Zenevi do konca zasedanja. Delo Sveta ZN bodo pospešili, tako da bo mogoče sedanje zasedanje Sveta ZN zaključiti že v četrtek.

Na Poljskem

Varšava, 22. jan. AA. Havas poroča: »Gazeta Polska« komentira smrt pokojnega kralja Jurija V. in pravi med drugim sledeče: V tem težkem trenutku za Vel. Britanijo Poljska iskreno sočustvuje v žalosti, ki je zadela britanski narod. — »Kurier Porany« pravi, da je Velika Britanija izgubila velikega in pravičnega vladarja, ostali svet pa osebnost močnega duha in značaja.

Svet v dogodkih

Iz Pariza. Ker bo predsednik republike Lebrun zaradi udeležbe pri pogrebu pokojnega kralja Jurija V. odsoten, je kriza Lavalove vlade odgojena do Lebrunove vrnitve iz Londona.

VIHARJI NA ATLANTIKU

Iz Pariza. Ob zapadni francoski obali divjajo strašni viharji. Vse ladje so morale odložiti pot in ostati v pristaniščih. Razburkano morje in vihar sta napravila veliko škodo po vsej obali, največjo škodo pa v Oporto, severnem portugalskem pristanišču, kjer so podrti skoraj vse pristaniške naprave. V teku letošnje zime je to že peti strašni vihar na zapadni obali Francije in Portugalske.

DALADIEROVA PROSKRIPCJSKA LISTA

Iz Pariza: V zvezi z izvolitvijo Edvarda Daladiera za predsednika radikalno-socialistične stranke so se po Franciji razširili letaki, v katerih je popisana dolga vrsta oseb, katere namerava Daladier, čim se dokopije do oblasti, poslati v zapore. Pariški listi z zgražanjem ugotavljajo to dejstvo in naglašajo, da so to metode nemškega fašizma in nedostojne za francosko demokracijo.

U Italiji

Rim, 22. jan. AA. Agencija Stefani poroča: Vsi italijanski listi so objavili žalostno vest o smrti blagopokojnega kralja Jurija V. V svojih napisih podrobno opisujejo zadnje ure pokojnega kralja. Predvsem se poudarjajo velike lastnosti blagopokojnega kralja, njegovo pojmovanje zmrtnosti in urejenosti tako v notranji kakor tudi v zunanji politiki. Ko je po svetovni vojni kriza zajela skoraj vse države, je njegova posredna intervencija v miru in preprečevanju raznih nesreč, ki so trenutno grozile Veliki Britaniji. Listi pišejo dalje, da se pokojni kralj nikdar ni oddaljeval od svojega naroda in je bil zato pri vseh priljubljen. Ob tej priliki časopisi opozarjajo na zadnji obisk kralja Jurija v Rimu, ko je prišel v spremstvu kraljice Mary 5. maja 1923 in je ob tej priliki angleški kraljevski par obiskal tudi Vatikan. Ob koncu pišejo listi, da tudi italijanski narod čuti bolečino angleškega naroda.

U Ameriki

New York, 22. jan. AA. Havas poroča: Celokupni ameriški tisk posveča svoje dolge članke smrti blagopokojnega kralja Jurija V. »New York Times« piše ob tej priliki, da je zasebno življenje kralja in njegove družine največ doprineslo k temu, da je ves angleški narod tako neizmerno vzljubil tega

vladarja. Zato ga bo ves narod globoko in iskreno obkopal. »New York Herald Tribune« pravi med drugim: Pokojni kralj Jurij V. je bil velik vladar, ki je izšel iz svetovne vojne z znatno povečanim ugledom. On je eden izmed tistih, katerih vladarstvo bo ostalo najznačilnejše v zgodovini britanskega imperija.

U Franciji

Pariz, 22. jan. AA. Havas poroča: Vsi pariški časopisi posvečujejo zjutraj celo prvo stran smrti kralja Jurija V. V popolni enodušnosti izraža francoski tisk spoštovanje vladarju prijateljskega naroda in podčrtuje tudi močne vezi, ki so francoski narod vezale na blagopokojnega kralja Jurija. Med drugim piše »Petit Parisien«: Smrt vladarja, prijatelja Francije, ki je bil edini steber sporazuma med Francijo in Anglijo, bo bolešno odjeknila v srcih vseh Francozov. Francoski narod se iz vsega srca pridružuje bolesti britanske kraljeve družine in britanskega naroda o priliki globoke žalosti, ki ga je zadela. — »Journal« kakor tudi nekateri listi so izšli v črnih okvirjih in pravijo med drugim: Francija predvsem ne more pozabiti, da je Jurij V. povedel britansko cesarstvo v borbo, ki je za večne čase zapečatila slovo med Francijo in Anglijo. — »Figaro« in »Excelsior« objavljata cele strani s slikami, ki so posvečene spominu pokojnega vladarja. — »Oeuvre« prinaša na čelu lista besede: Umrl je prvi demokrat!

Eduard VIII.

Proglas novega kralja armadi

London, 22. januar. Prince Waleski, ali od včeraj Eduard VIII. kralj vesoljnega angleškega imperija, je takoj prevzel vse vladarske posle. Prvo njegovo kraljevsko dejanje je bil proglas in poslanica mornarici in vojski ter oboroženi zračni sili. V njem izraža svoje upanje, da bodo tako vojska, kakor mornarica in letalstvo svoje sile in svoj pogum z isto navdušenostjo in z isto pripravljenostjo poklanjali njemu in njegovemu vladanju v korist angleške domovine, kakor so to delali pokojnemu kralju, njegovemu ljubljemu očetu. Tudi on bo skusil z vojsko in z njenimi vodji gojiti osebnostne stike in prijateljstvo, ki je v tradiciji angleške kraljeve rodbine, saj sta dva njegova brata bila aktivna častnika vojne mornarice. Kralj izjavlja v poslanici, da se je že sam preprčil o globoki vdanosti in zvestobi, s katero je s svojo budnostjo pokazala zlasti angleška mornarica in iz tega sklepa, da ne bo britanska oborožena sila nikdar odpovedala, kadar jo bo poklicala domovina in njen kralj, da se odzove velikim nalogam, ki jo

čakajo pri obrambi angleške moči. Prav tako je posebej izrazil svojo zahvalo armadi za njeno vdano službo in pa za zvestobo, ki jo je armada izkazovala njegovemu očetu v dolgih letih njegovega vladanja, ki spadajo med najbolj razburjene čase angleškega imperija. Vojska je svojo zvestobo dokazala zlasti v svetovni vojni in v kolonialnih bojih. Kralj se zaveda velike odgovornosti, ki jo ima do svoje armade in do svojih vojakov, saj ve, da je sigurnost njegove krone postavljena na temelj oborožene sile. Dalje je kralj v svojem proglasu izrazil veliko simpatijo tudi letalstvu, na katero ga vežejo močne osebnostne vezi, saj je sam bil aktivni pilot britanske vojske. Nazadnje je se izrazil upanje, da bo vsa britanska oborožena sila stopala po poti, po kateri jo je vodil njegov ljubljeni oče, po poti, katero ji kaže vsa slavna tradicija. Zvestoba do krone in do vladarja sta bili zmeraj odlika britanske vojske in bosta njena odlika tudi v bodoče.

italijanske vesti o uporu v Abesiniji

Džibuti, 22. januarja. Po porazu rasa Deste se je, kakor poročajo Italijani, začelo med abesinskimi rodovi veliko gibanje proti osrednji vladi in proti osrednjemu armadnemu vodstvu. Iz italijanskih poročil je razvidno, da bi Italijanom bilo zelo po volji, če bi ta gibanja ne bila tako preprosta, kakor se zdi na prvi pogled. Italijanske agencije govorijo o krvavih uporih muslimanskega prebivalstva in poganov v jugozahodni Abesiniji. Ti prebivalci so največji sovražniki vladajoče kaste, ki jih izkorišča politično in gospodarsko. Tu so se uprli z orožjem v roki ter pobijali neguseve vojske in pa vojake, ki so pobegnili s fronte rasa Deste. Abesinska poročila pa zatrjujejo, da so bili ti upori le slučajnega in krajevnega značaja in so jih policijske čete takoj zadušile.

Vesti o republiki

Addis Abeba, 22. januarja. Rp. Tu z vso odločnostjo odklanjajo poročila, po katerih naj bi bila v zapadnih provincah izbruhnila vstaja, ki ima namen oklicati v teh provincah samostojno neodvisno republiko Kare. Vse take vesti so brez vsake podlage, ker je abesinsko prebivalstvo zvesto vdano svojemu vladarju. Tudi ne drži, da bi se bili znatno razširili nemiri v provinci Godžam, Ogamed in Danakil. Ti nemiri imajo baje svoj razlog v zadnjem porazu abesinske armade. Te province so za abesinsko vojskovanje zelo važne zaradi tega, ker so to glavne pokrajine, ki dobavljajo Abesiniji in njeni armadi velike množine žita. Zaradi upora v teh provincah naj bi bila iz-

bruhnila lakota na severni fronti, kjer že itak razsajajo boleznin in suša.

1000 ljudi dnevno

Addis Abeba, 22. jan. Rp. Abesinska vlada je izdala danes poročilo, v katerem priznava, da niso največji sovražniki abesinske armade in vojskovanja italijanski avijoni in plini, marveč boleznin, ki vse hujše razsajajo na obeh frontah. To širjenje boleznin je razumljivo zaradi pomanjkljive in slabo organizirane sanitetne službe v abesinski armadi, ki se je poslabšala še z odhodom tujih ekspedicij Rdečega križa. Boleznin in italijanski napadi, ki postajajo vse bolj kruti, zahtevajo dnevno povprečno 1000 žrtev med abesinskim vojaštvom.

Plemstvo prestopa

Addis Abeba, 22. jan. Tu se širijo vesti, da vodi vse upore nezadovoljno plemstvo, kateremu je začel neuspešno odločno stopati na prste, zlasti v pogledu davčne prakse, saj ima v Abesiniji vse davke v njegovemu plemstvu. Zato je treba smatrati upore v Godžamu kot poskus fevdalcev, da obdrže svoje socialne predprave za vsako ceno. Italijani podpirajo nerazpoložene visokega plemstva z obljubami, zaradi tega se je zgodilo, da je pred nekaj dnevi prestopil v italijansko armado dedzasmac Igadzu, ki je iz abesinske fronte odšel s 5000 dobro oboroženimi in dobro opremljenimi vojniki k italijanskim četam. Zaradi tega se zdi, da je notranji položaj v Abesiniji dokaj resen.

Abesinski smrtni bataljoni

Iz Addis Abebe poročajo, da so bile pred kratkim zaključene prijave za abesinske smrtno bataljone, ki se bodo v prvi vrsti borili proti italijanskim tankom. Jedro teh smrtnih bataljonov tvorijo abesinski dijaki, ki so študirali v inozemstvu in Abesiniji, ki kolikor toliko obvladajo italijanski jezik. Smrtno bataljone so že poslali na fronto, tako na jug, kakor na sever.

Papeževo sožalje

London, 22. jan. Iz Vatikana poročajo, da je papež brzojavno izrazil sožalje in da je dal razobesiti zastavo na pol droga.

Pokojni kralj Jurij V. s soprogo

Kralj Jurij V. in kraljica Mary ob srebrni poroki

